

Główny Inspektor Farmaceutyczny

Warszawa,

2017 -05- 15

RPW/28881/2017 P
Data:2017-05-16

GIF-P-L-076/ 97/KB/17

BIURO PRZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2017 -05- 16
ZAL.	NR

Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Wznowy Panie Prezencie

W odpowiedzi na pismo z dnia 13 kwietnia 2017 roku, znak: VII.5002.3.2017.AMB, uprzejmie informuję, iż w myśl art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku – Prawo farmaceutyczne (zwaną dalej: u.p.f.) „Apteki ogólnodostępne są obowiązane do posiadania produktów leczniczych i wyrobów medycznych w ilości i asortymencie niezbędnym do zaspokojenia potrzeb zdrowotnych miejscowej ludności”. Ponadto ust. 1a wskazanego przepisu stanowi, iż apteki, które są związane umową, o której mowa w art. 41 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych, są także obowiązane zapewnić dostępność do leków i produktów spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, na które ustalono limit finansowania.

Z powyższego wynika, iż przepisy ustawy – Prawo farmaceutyczne nie przewidują możliwości ograniczenia asortymentu oferowanego w aptecę w odniesieniu do produktów leczniczych, z wyjątkiem tych, które zostały w ustawie wymienione. Przepis art. 95 ust. 2 ww. ustawy stanowi bowiem, że wojewódzki inspektor farmaceutyczny na wniosek kierownika może zwolnić aptekę jedynie z prowadzenia środków odurzających grupy I-N i substancji psychotropowych grupy II-P. Ponadto ust. 3 stanowi: „Jeżeli w aptece ogólnodostępnej brak poszukiwanego produktu leczniczego, w tym również leku recepturowego, farmaceuta, o którym mowa w art. 88 ust. 1, powinien zapewnić jego nabycie w tej aptece w terminie uzgodnionym z pacjentem”.

Należy wskazać, że w ustawie u.p.f. nie występuje pojęcie „klauzula sumienia”, które umożliwiłoby odmowę sprzedaży produktu leczniczego z powołaniem się na względy sumienia. Jednocześnie Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z dnia 16 lipca 1997 r.) przewiduje jako jedną z najważniejszych i podstawowych wolności gwarantowanych przez ustawę zasadniczą wolność wyrażania swoich poglądów, myślenia czy wolność sumienia (vide: art. 53 ust.1 *Każdemu zapewnia się wolność sumienia i religii oraz art. 54 ust.1 Każdemu zapewnia się wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji*). Należy podkreślić, iż wolność słowa, wolność myśli czy wolność sumienia są wolnościami koniecznymi, bez których prawa i wolności człowieka byłyby mocno ograniczone. Mając na uwadze poszanowanie praw jednostki w świetle ustawy zasadniczej jaką jest Konstytucja właściwym wydaje się dopuszczenie możliwości odmowy przez farmaceutę sprzedaży leków antykoncepcyjnych powołującego się na „klauzulę sumienia” przy czym przedsiębiorca prowadzący aptekę, u którego taka sytuacja występuje musi zapewnić sprzedaż produktów leczniczych antykoncepcyjnych przez innego farmaceutę. Podkreślić przy tym należy, że farmaceuta wydający w aptecę środek antykoncepcyjny po pierwsze nie wie w jakim celu został on pacjentowi przez lekarza przepisany, a po drugie jak wynika z treści art. 96.ust. 5 farmaceuta i technik farmaceutyczny mogą odmówić wydania produktu leczniczego, jeżeli:

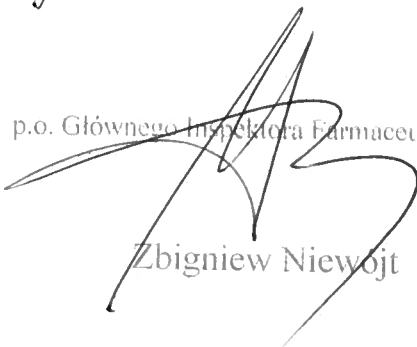
1) jego wydanie może zagrażać życiu lub zdrowiu pacjenta;

- 2) w przypadku uzasadnionego podejrzenia, że produkt leczniczy może być zastosowany w celu pozamedycznym;
- 3) w przypadku uzasadnionego podejrzenia co do autentyczności recepty lub zapotrzebowania;
- 4) zachodzi konieczność dokonania zmian składu leku recepturowego, w receptcie, do których farmaceuta albo technik farmaceutyczny nie posiada uprawnień, i nie ma możliwości porozumienia się z osobą uprawnioną do wystawiania recept;
- 5) od dnia sporządzenia produktu leczniczego upłynęło co najmniej 6 dni - w przypadku leku recepturowego sporządzonego na podstawie recepty lub etykiety aptecznej;
- 6) osoba, która przedstawiła receptę do realizacji, nie ukończyła 13. roku życia;
- 7) zachodzi uzasadnione podejrzenie co do wieku osoby, dla której została wystawiona recepta.

Odnosząc się do skali zjawiska w kraju, pragnę podkreślić, iż do Głównego Inspektoratu Farmaceutycznego, do maja 2017 roku, wpłynęła jedna sprawa (odwołanie od decyzji wojewódzkiego inspektora farmaceutycznego) w zakresie przedmiotowego zagadnienia.

Jednocześnie uprzejmie informuję, iż bezpośredni nadzór nad aptekami sprawują właściwi miejscowo wojewódzcy inspektorzy farmaceutyczni jako organy I instancji i to oni podejmują decyzję w konkretnej sprawie. Ponadto pragnę wskazać, iż Główny Inspektor Farmaceutyczny nie posiada kompetencji ustawowych do sprawowania nadzoru nad samorządem aptekarskim.

2 powołaniem,

p.o. Głównego Inspektora Farmaceutycznego

Zbigniew Niewójt

Główny Inspektorat Farmaceutyczny
Departament Prawny
ul. Senatorska 12
00-082 Warszawa

GIF-P-L-076/97/KB/17

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2017 -05- 16

ZAL. NR

Szanowny Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich